

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvizajo nadalješnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi dopošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 60 kr. in do konca septembra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah, ker so take pošiljatve najbolj ročne.

Upravništvo.

So-li slovenski poslanci gališkim kmetom podarili 106 milijonov!

Neke baže lističi zopet begajo sedaj slovenske kmete. Trobijo: varujte se slovenskih kandidatov, ker njihovi prijatelji, slovenski državni poslanci, so kmetom v Gališkem zbrisali 106 milijonov, katerih bi morali ti vrniti državi. Čudno! Kmete lovijo s tem, da jih ščujajo zoper dobrotnike kmetov. Je-li greh, kmetom kaj darovati? Smejo darove samo nemški liberalci od države prejemati? Na primer: tisti „krahriterji“, ki so l. 1873. na Dunajski borzi denarstveno polomljeni prejeli od države 70 milijonov podpore? Sicer je pa stvar z Gališkimi kmeti drugačna!

Dne 7. septembra 1847 je cesar Ferdinand mili odpravil raboto in desetino, leta 1849 pa je vlada ukazala vse odpravljene pravice grajščakov vceniti, svoto na tri dele razdeliti: prvi del zgubijo grajščaki, drugi prevzame dežela, tretji vplačajo kmetje. Tako se je vršila gruntna rešitev ali zemljiščna odveza v vseh deželah, izvzemši Gališko. Tukaj je vso odškodnino grajščakom prevzela država, to pa zavoljo političnih uzrokov.

Puntarskim Madjarom hoteli so priskočiti tudi Poljski grajščaki iz Gališke. Da bi kmete za seboj potegnili obetajo tem, da jim bodo odpustili desetino za raboto brez vsake odškodnine. V tej silnej nevarnosti za Avstrijo pre-

hiti grajščake vlada s cesarskim patentom od dne 17. aprila 1848, ki ga hitro razglasi med kmete ter slovesno obeta, da preneha vsa rabota in desetina, „odškodnino grajščakom pa prevzame država“, ako ostanejo kmetje cesarju zvesti in njegovej vladi pokorni. To se je zgodilo. Gališki kmetje so trdno potegnili za cesarjem in tako milost si zaslužili, da je država namesto njih in dežele plačevala odškodnino.

L. 1857. pogodila je se vlada z deželo Gališko tako, da je ta po zgledu drugih dežel prevzela svoj delež prostovoljno, grajščaki so svoj delež zgubili, za kmete pa država doplačuje, vsako leto po 2,625.000 gld. do l. 1898. Tako je se nabralo 106 milijonov. To svoto začeli so pisati deželi Gališki kot dolg in zahtevali, naj ga sčasoma poravna; popolnem po krivici, ker dežela je svoj delež zmiraj vplačevala, in bi tam oni davkeplačilci, ki so po drugih deželah plačevali samo eden delež, morali plačevati dva deleža ali pa tega samo na kmete zvrniti in od teh ubogih trpinov iztirjevati 106 milijonov. Vendar slednje bi se moglo zgoditi le, ako bi državni zbor cesarski patent od 17. aprila 1848 razveljavil in slovesno cesarjevo besedo podrl, vladarjevo obljubo prelomil.

To pa pri nas v cesarskej Avstriji biti ne sme. Slovenski poslanci torej niso prav za prav darovali 106 milijonov, marveč deželo Gališko obvarovali krivičnega zadolženja in obdačenja, branili veljavo cesarske besede in najubožnejšim slovanskim kmetom v Avstriji ohranili nedotakljivo tisto cesarsko milost, katero so si v burnem letu 1848. pošteno bili zaslužili po svoji zvestobi in pokorščini. Nobeno sodišče bi drugače razsoditi ne moglo. Krivično deželi Gališki vpisani dolg bi se bil gotovo zbrisal. Nemške liberalce samo to jezi, da sami tega niso storili in si tako poljskih poslancev zopet v zaveznike pridobili. V svoji jezi so rekli, da radi Poljakom v to še več darujejo samo, da se ločijo z Dalmacijo vred od državnega zbora,

kjer bi potem nas Slovence in Čehe zopet strahovali. To jim je spodletelo in zato zabavljajo na slovenske poslance.

—o—

Nekaj misli v predvarek.

V naših slov. dnevnikih beremo naslednje pomenljive besede o vrli družbi sv. Mohorja:

Sloveuci smemo res ponosni biti na svojo družbo sv. Mohorja, ki se je razrastla v veliko in košato drevo. Ona je šola za odrasle in je tembolj potrebna v takih krajih, kjer nam ne pustijo narodnih šol. Ona priprostemu narodu bistri um in blaži srce, ona mu daje pouk za časni in večni blagor. S takim zavodom se ne more ponašati noben drugi narod; imajo sicer podobne družbe, pa vdeležba je drugodi prepričla, in vsled tega zaostajajo tudi vspehi. Zato se ne more prehvaliti vrla slovenska duhovščina, ki s toliko marljivostjo ude nabira. Ali to tudi duhovščini pastirstvo olajšuje, kajti ljudje, ki prebirajo pobožne in koristne knjige, niso razgrajalci, ne pobijalci, ne sleparji, ne tatovi, ne goljufi, ne divjaki in suroveži. Take je lahko voditi in učiti. In tudi slovenskim politikom je to v veliko pomoč, kajti težko je verjeti in redko se bode zgodilo, da bi Mohorjan, ki bukve tudi res prebira, volil z nasprotniki naše narodnosti. Iz tega sledi, da bi moralo tako duhovnikom, kakor tudi posvetnim rodoljubom mnogo na tem biti, da se družba povsod razširi, posebno v takih krajih, kjer so poptujčevanju izpostavljeni. Veliko število udov nas ne sme motiti, kajti največ Mohorjanov je le v takih krajih, ki so národno že probujeni; nasprotno so pa drugi kraji semtertje zelo zanemarjeni, skorej bi rekel, pozabljeni; le pomislimo na beneške, na ogerske Slovence, na Zagorjane v Hrvatski, ki so prav za prav tudi le bolj Slovenci, kakor Hrvati! Pičlo je tudi še zmirom število Mohorjanov tik nemške meje na Štajarskem in Koroškem. Rodoljubi, ki živijo v takih krajih ali blizu njih, naj bi iz svojega žrtvovali nekaj goldinarjev, da bi mogli ljudem bukve iz začetka zastonj dati; ko se branja privadijo, bodo potem že sami plačevali tisti goldinar.

Pretekli teden sem bil v Celovsu in sem izvedel, da je družba kupila neko hišo s precejšnjim prostorom, za novo zidanje povsem pripravnim, za 24.000 gld., ker je stara družbina hiša pretalna in ni kraja za vse potrebne stroje. To je prav; morda bode potem mogoče, nekaj hitreje tiskati in razpošiljati, kar je splošnja želja po Slovenskem: Toda gospodje odborniki so mi tožili, da so v nekaki denarni zadregi, kajti denar od letnikov se za take reči ne sme rabiti, ampak le rezervni fond, ki se nabira iz plačil dosmrtnih udov in pa iz postranskega zaslužka tiskarne. Ta zaslužek pa ni preobilan,

v prihodnje se zna še nekoliko skrčiti, ako bodo nemški konservativci svojo tiskarno napravili. Tedaj bi se dalo družbi le s tem pomagati, ko bi pristopilo veliko število dosmrtnih udov. Kdor je še mlad in zdrav, prav pametno stori, ako plača jedenkrat za vselej 15 fl. Če pa vsako leto sproti plačuje, bode plačal nemara 20, 30, 40 ali še več goldinarjev do konca svojega življenja; vrhu tega ima pa jedno skrb manj; dostikrat se kdo kako leto zapisati pozabi, potem je pa žalosten in nevoljen, če bukev ne dobi. Dosmrtni udi so pa tako že zapisani, ni se jim treba vsako leto posebej zapisovati; le oglašiti se jim je potreba in knjige prejmejo brez zadržka. Družba sv. Mohorja ima po Slovenskem mnogo prijateljev. Morda ta moj spis pripomore, da jej pomagajo pri nakupu nove hiše s tem, da se jih mnogo zapiše za dosmrtno ude; saj kdor je še trden, ne bode imel pri tem nikake zgube, ker mu v bodoče ne bode treba nič plačevati. Naj bi pa Bog družbi poslal tudi dobrotnika, kakoršen je bil rajniki prof. Debelak, ki jej je volil lepo svoto svojega premoženja. Premožni domoljubi naj bi se sploh pri svojih volilih bolj pogosto spominjali narodnih zavodov ter tako koristili ne samo svojemu ožjemu sorodstvu, ampak tudi celemu narodu, ki je tudi nekako daljno sorodstvo. Med prve in najkoristnejše narodne zavode pa je gotovo v prvi vrsti šteti našo slavno družbo sv. Mohorja.

Gospodarske stvari.

Sesna praseta in njih odstavljanje.

Kar je mlado, to je pač ljubo za oko, ako tudi na sebi nima nič posebne milobe. Tako je tudi pri mladih svinétih, pri prasetih. Kako ljubo jih gleda gospodinja, kedar ji skakljajo okoli prasice!

Ali za-njo še imajo praseta več vrednosti, kajti iz njih si priredi v razmerno malem času velicah svinj in že računni v duhu, kaj da dobi iz njih za dom, za kuhinjo ali pa tudi, koliko da bode denarja za-nje. To je vse lepo, ali treba ji je tudi misliti na to, kako da jih vzredi, da ji bode iz njih največ dobička. Dokler sesajo praseta, v tem času pač ni z njimi veliko dela, ali pozneje, že v času, ko jih je treba odstaviti, ne gre že več tako lahko. V tem je treba že nekake skušnje in razumnosti, sicer si na pravi lahko pri tem veliko škode. Kedaj in kako pa se prase najbolje odstavi, o tem imajo „Novice“ obširen sestavek in mi ga damo nekaj našim bralcem v poduk ter upamo, da še marsikateri gospodinji vstrežemo z eno ali drugo drobtinico, ki se najde v onem sestavku.

Praset, ki jih mislimo rediti, ne smemo nikdar pred šestim tednom vzeti od svinje,

kajti glavna stvar je, da hitro in lepo rastejo, to pa se izgodi najlažje, če dolgo sesajo. Če svinjo lahko dobro krmimo, da ima dosti mleka, in če hočemo imeti lepa praseta, naj sesajo praseta sedem do osem tednov. Svinje to tudi vzdržijo, če jih dobro krmimo. V Angliji, kjer je svinjarstvo jako razvito, puščajo praseta, katera mislijo rediti, ravno osem tednov pri svinji, in tudi pri nas jih nekateri umnejši gospodarji puščajo tako dolgo, dokler sama nehajo sesati. Taka praseta se najhitreje in najlepše redijo. O takih živalih se tudi govori, da so dokaj plodovite.

Mnogi imajo navado, da odstavijo praseta, ko so še le štiri tedne stara. Res, na ta način varujejo svinjo, pa vendar ni tega priporočati, ker ob taki starosti so še praseta premalo čvrsta, in zaradi tega za dolgo časa zastanejo v rasti in postanejo grda. Na ta način se nikakor ne dajo vzrediti lepi in veliki prašiči. Kaj drugega je pri svinjah, ki imajo prvokrat praseta, od takih svinj se morajo praseta odstaviti že s štirimi tedni, da svinja, ki sama ni še dorasla, preveč v rasti ne zaostane; to bi se pa zgodilo, če bi dolgo dojila. Prvi prašički so pa tudi redkokrat za pleme, temveč se navadno opitajo.

Dobro je tudi, da se najkrepkejša in največja praseta najprej vzamejo od svinje, slabša pa se še naj nekaj dni puščajo pri njej, da se okrepijo z večjo množino maternega mleka, katerega sedaj dobivajo. Slabejša praseta naj se odstavljajo tudi zaradi tega pozneje, ker se svinji, če tako ravnamo, vedno manj nabira mleka v vimenu, kakor če bi vsa praseta precej odstavili. Svinja tako polagama izgublja mleka.

(Konec prih.)

Medena rosa.

Dne 19. junija, en dan prej, kakor lanskega leta, prikazala se je v poskusnem vinogradu deželne sadno- in vinorejske šole v Mariboru ta nevarna trtna bolezen na najmlajših listih nekaterih trsov gutedel-na (kraljevine). Starejši listi, kateri so se 14 dni pred cvetom poškopili z 1 % raztopljeno bakrenega vitrijola, so popolnoma zdravi in ni na njih sledú medene rose. Po tem takem bo koristno, da hitro, ko trs odcvete, zopet in sicer takrat z 1½ % raztopljeno bakrenega vitrijola škropimo ter nastopajočo škodljivko zatiramo. Posebno potrebno bo, da se v tistih vinogradih hitro začne škropiti, kjer se letos še ni škropilo.

Ant. Stiegler, učitelj

Sejmovi. Dne 27. junija pri sv. Lovrenci na Dravskem polju. Dne 28. junija v Poličanah. Dne 30. junija v Gomilici, pri sv. Petru tik Radgone, v Zrečah, v Reichenburgu, v Sopotah, v Sromljah, v Trnovicah in na Spodnji

Polskavi. Dne 1. julija v Radgoni. Dne 2. jul. v Lučanah, v Šentilji pri Slov. Gradcu, na Ptujski gori, na Ptuji, v Petrovčah, na Polenškaku, na Remšniku in Tinskem. Dne 3. julija v Mariboru, v Podplatu, v Rečici, v Muti in v Vidmu.

Dopisi.

Iz Gradca. (Društva „Triglav“.) [Konec.] Ob 2. uri popoldne pričel se je banket, pri katerem se je navzlic neprestanemu dežju zbralo lepo število slovenskih in hrvatskih odličnjakov. Prvi povzame besedo predsednik „Triglava“, g. Kotnik, ter gorko pozdravi došle goste in napije častno zdravico rodoljubnim Središčanom, kateri so nas s toliko gostoljubnostjo sprejeli in si toliko prizadeli k povečanju naše slavnosti. G. Robič odgovarja tej zdravici in pozdravlja slovenske visokošolce na slovenske zemlji. Sledila je potem napitnica gospej dr. Geršakovi, kot kumici in zaščitnici, in napitnica rodoljubnim Slovenkam, dičnim družicam novorazvitej našej zastavi. Slednjič nazdravilo se še je vsem društvom, ki so prisostovala pri naši slavnosti. Med tem vrstilo se je tudi petje, udarjal je tamburaški zbor in svirali so pridni godci. Posebno očarali so nas z divnim svojim zborom pevci in pevke Ormoški in Središki. Tudi pevci „Vienaca“ peli so mnogo krasnih zborov. Po pozdravih pričel se je zabavni del, pri katerem so se čitali še brzojavji, došli nam iz vseh slovenskih krajev. Bilo jih je nad 50. Drugo jutro bil je krasen dan. Zbrali smo se že na vse zgodaj ter poslovlili se od gostoljubnih Središčanov in odrinili na vozovih v sosedni Varaždin. Tukaj priredil je „Vienac“ z „Vilo“ in drugimi društvi slovesni koncert nam na čast. Zvečer napolnile so se širne dvorane z najodličnejšim občinstvom. Tamburaši udarjali so krasne komade, pevci očarali nas s prekrasnimi pesmami in zdravica vršila se je za zdravico. Veselili in radovali smo se, dokler nas ni opomnila ura na odhod. Poslovimo se od bratov Hrvatov in vlak odpelje nas nazaj, kamor nas kliče sveta dolžnost, da se tam utrdimo v znanostih in se moremo tako kedaj kot dovršeni možje vrniti nazaj med mili nam slovenski narod.

Iz Šmarskega okraja. (Kresovi.) Tri navadne lastnosti ognja premišljujmo, ko bomo o Cirilovem, dne 4. julija zvečer krese žgali. Ogenj sveti, greje in na kvišku plapolja. Sv. brata Ciril in Metod sta svetila z dvojnimi ognjem: učila sta ajdovske Slovane svete katoške vere in učila vednosti: pisati in brati cirilico; grela ali navduševala je, da so puščali divje ajdovske navade in se vклонili Kristusovemu jarmu in jim ravno s tem na kviško pot v pravo domovino kazala. Ta visoki namen imejmo še zdaj jasen pred očmi, to bo za svet-

nika prava, vzvišena čast, po tisti pravi veri, katero sta onadva učila, spravljati k edinosti s sveto katoliško cerkvijo, ker ona edina prav vodi. Zaradi tega bi se naj praznik prav slovesno obhajal. Sosednji Križevljani že več let zažigajo krese, streljajo in pojejo, enkrat so napravili shod na Hrvaško k sv. Janžu ter imeli slovesno sv. mešo. Posnemajmo jih, zažigajmo kresov na visokih krajih, p. pri sv. Roku, pri sv. Mihaelu, na Kalobji, pri sv. Uršuli in po drugod. Naprej zastava krščanske Slave!

Iz Haloz. (Zaklad. Gorice.) Jaz stanujem že na mojem posestvu v Turskem vrhu šestnajst let, so mi torej tukajšnje razmere dobro znane, toda od vseh strani poročila čitam, samo od nas ga ni, vendar bi se dalo še od nas kaj poročati. Pred kratkim časom sta se podala pri belem dnevu dva posestnika, recimo jima Jurij in Franc iz občine Hrastovske, k sv. Barbari na mirodvor; vzela sta seboj vsaki en ceker, v cekru vsaki lopato, ročnike pa sta za palice imela in sta se spravila pokojnega grofa Borelskega Wurmbrandta odkopat, ker sta slišala, da je dosti denarja pri njem zakopanega. Ljudje videč, da dva človeka jamo kopljeta, pa nič ne zvonijo, vprašajo se, kaj tu mora biti. Tedaj pa hajdi, se podajo na mirodvor. Jurij je srečno ušel, Franc pa je zlezal na drevo. To vam je bil lepi prizor! Zadnji ima velike brke pod nosom in velike sive oči, pa je bil ves preplašen in je doli na prišlece gledal. Ljudje pa so njega gori gledali. Videti je bil, kakor sova na drevu. — V vinskih gorah se pri nas srednje kaže, gorice na viših gorah so slabe, ker so silno po zimi pozeble. Po nizkih legah je malo boljše, samo grozdje je povsod malo, poškopili so že vsi, iz večine v majniku. Gorice pa so sedaj vse ednake, ki so škropljene in ki niso, samo tega ne zapopademo, kaj more biti, da že gorica tako na mestih žolta postaja, in kaj morajo za ene stvarice biti, ki se po trsovem listji zadržujejo; mala je, da jo komaj s prostim očesom vidiš in žolte barve. Krompirišče so tu vsi poškopili zoper peronosporo; eni bili so že lansko leto škropili in so imeli jako debeli in zdrav krompir.

Od sv. Marjete pri Rimskih toplicah. (Smrtna kosa.) V saboto dne 14. t. m. popoldan razširila se je prežalosta vest, da je nehalo biti blago srce slovenskemu mladeniču, g. Josipu Ožek pri sv. Marjeti. Po kratki, a mučni boleznici zaspal je v saboto ob eni uri popoldan, popolnoma udan v voljo božjo in previden s sv. zakramenti za umirajoče. Oprosti mi, dragi bralec „Slov. Gospodarja“, da ti ponudim tukaj nekaj vrstic o ranjkem „Jožeku“ G. Jos. Ožek je bil rojen 3. julija 1862 pri sv. Marjeti. Ljudsko šolo obiskoval je v svojem rojstnem kraju, latinske šole pa v Celji razun šestega razreda, katerega je dovršil v Ljubljani. Leta 1885 na-

pravil je izpit na celjski gimnaziji z odliko, ter študiral potem pravoslovje na Graškem vseučilišči. Več ko edno leto pripravljal se je sedaj doma za rigorozne; bil je z vsem ukom že pri kraji, hotel je le še enkrat vse ponoviti in potem se oglasiti k skušnji; a človek obrača, Bog pa obrne; kruta bolezen ga vrže na postelj, iz katere ni smel več ostati; smrt je podrla drevo, ki je takó lepo cvetelo, drevo v slovenskem sadonosniku, še takó mlado in lepo, katero bi bilo našemu narodu toliko dobrega sadu redilo; pokosila je ta neusmiljenka nežno cvetico na skritem cvetečo, v katero smo, starili vsi, ki smo jo poznali, mnogo upanja. Kakor je bil rajnki izgleden dijak, povsodi prvi, takó je bil sedaj tudi vzgleden mladenič in narodnjak; kjer koli je mogel, pomagal je že sedaj s svojim svetóm; v njegovih očeh bil je gospod in kmet ednak; pokazal je pri vsaki priložnosti, da je kristjan; pomagal je rad s petjem povišati čast božjo; njegov čvrst bariton je še gotovo vsakemu v spominu, kateri ga je le enkrat slišal. Da je bil ranjki vrl narodnjak in rodoljub, ter da ni nikjer in nikdar pozabil, da je sin slovenske matere, ni potreba še posebej omenjati. O koliko bi bil ti dragi „Jožek“ za naš narod, katerega si tako ljubil, še nekedaj storil! Vem se še spominjati, kakó si z navdušenjem zagotavljal, kakor hitro mogoče stopiti v vrsto narodnih boriteljev; mučil si se in pripravljal za to celih 20 let s težavnimi šolami, ter bil sedaj takó rekoč na vrhuncu težavnega hriba; odpirala se ti je že lepa prihodnost, v kateri bi bil zamogel sad svojega truda uživati, a nakrat pride glas od zgoraj, da si poklican v drug vinograd. (Konec prih.)

Iz Šmarijskega okraja. (Kmetiške prijetnosti.) V nedeljo dne 22. rožnika smo imeli točo in je silje pri sv. Emi in Počtrtku popolnoma zabila. Ker pa menda ni mogla v nedeljo še za dosti ljudi nesrečnih storiti, zato je še pa v ponedeljek popravila, ko je z novega začela iti. Šla je tako dolgo, da je celo Št. Vidsko župnijo popolnoma zabila. Sejmaki, ki so se z Št. Jurja iz sejma vračali, so jo na okrajni cesti do členka gazili. Od naš iz Šmarija se je videlo na bližnje hribe Šentviške tako bilo kakor po zimi, kedar sneg leži. Ubogi ljudje, kaj bojo zdaj počeli? Št. Vidška župnija je itak uboga, zdaj je še pa taka nesreča zadene! Pšenico, rž, oves bodo morali kar pokositi, pa bode še to težko, ker je preveč vse v tla zabito. S spravljanjem, sena imamo tudi sitnosti, ker vsaki dan dež lije. Včeraj, ko je bila taka ploha, je večim posestnikom plaste odnesla. Sicer je pa še tako veliko kositi.

Od Drave. V zadravskih občinah južnega Pohorja je pri volitvi volilnih mož za deželni zbor konservativna stranka dobila sedem glasov ter je zmagala v treh občinah popolnoma,

v eni pa na pol. Bili so namreč voljeni v Činžatu: župan Brzoneli in posestnik Blažej; v Kumenu župan Lamprecht in posestnik Ladinek; v Krecenbahu posestnika Oswald in Paulič; v Rotenbergu pa posestnik Planinčič. Vsi so značajni narodni možje in verni Slovenci! Liberalna stranka je obdržala v Št. Lovrenčkem trgu tri in v Rotenbergu enega volilnega moža. Slovenci so torej za tri glase naprej!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Posvetovanje v delegacijah o skupnem drž. proračunu vrši se mirno in ni bilo doslej v njih nobene težave. Minister zunanjih zadev, grof Kálnoky je vzbodel in zato ga zastopa v delegacijah baron Szögyeny, to pa prav na lehkem, ker je bil minister že prej v dotičnih odsekih povedal blizo vse, kar je smel, o razmerah naše države proti zunanjim. Sklep delegacij bode še v tem tednu in najbrž ji sklene svitli cesar sam. — Grof Wurmbrandt, doslej glavar v štajarskem dež. zboru, se pogaja s konservativnimi veleposestniki za to, da dobijo le-ti vsaj dva poslanca v dež. zboru. Liberalci se pa čez silo upirajo in brž ne brez uspeha. — Knez Alfred Liechtenstein stopi zopet kot poslanec nemških kmetov v dež. zbor v Gradci. To je veselo znamenje, ker velja beseda kneza veliko, posebno v višjih krogih. Tudi Slovencem je prijatelj. — Da nareja koroška „Straža“ volilne shode po raznih slov. občinah, to bode hudo v oči nemškim liberalcem; odduška pa si dajejo s tem, da grdo govorijo in tudi pišejo o slov. rodoljubih. Blagoslovi ljubi Bog naj delo vrlih slov. domoljubov! — Tirolski c. kr. namestnik baron Widmann je stopil v pokoj in pravi se, da najbolj zato, ker ni zatrl laške iredente, ki se čudno razširja po južnem delu Tirolske. — Na Kranjskem ima „Südmark“ podružnico in sicer v Tržiči. To je sramota za vso deželo. — V Ljubljani odprejo v nedeljo novi vodovod, kakor se sliši, prav slovesno in prav, saj so imeli doslej slabo, nezdravo vodo. — Slov. društvo „Sloga“ vzdržuje v Gorici dekliško šolo in otroški vrt; obe napravi ste koristni za tamošnje slov. prebivalce, ker so druge šole vse bolj tuje, laške. — V volilnem okraji Tolminskem bode treba volitve dež. poslanca, ker je dr. Gregorčič odložil poslaništvo. Pri c. kr. pošti v Trstu kaže se gospôda prav sovražno zoper slov. jezik. Ako govoriš v njenih sobah slovenski, treba se ti je bati, da te pomeri kak „gospodek“ prav ostro z očmi ali se še celo zadere kje nad teboj. — Na Hrvaškem nimajo sedaj ni kacih volitev ni dež. zbora ali sabora in zato je vse nekam tiho in menda srečno, vsaj ban grof. Khuen-Hédervary. — V

Kaloczi, velikem madjarskem mestu, prišlo je bilo oni den do hudega pretepa o volitvi novega sodnika. Tri so žendarji prebodli, več pa jih je dobilo rane, nazadnje pa so vendarle žendarji razgnali nemirno ljudstvo. — V Galiciji se vršé volitve v okr. zastop in rusinski kmetje imajo sedaj na večih krajih svoje može v zastopih, se ve, da na nevoljo poljskih mož. Nam je to lahko prav, na poljsko gospôdo ni se zanesti.

Vunanje države. Kakor se sliši, je ruski poverjenik, knez Izvoliski, zopet v Rimu, da dožene pogodbo med sv. Očetom in ruskim carjem gledé na škofije v poljskih pokrajinah. Malo pa je upanja na to, kajti ruska vlada terja od sv. Očeta reči, ki jih ji ne morejo dovoliti, posebno ne, naj govore škofje le v ruskem jeziku s svojo duhovščino. — Sedaj misli minister Crispi resno na to, da stori italijanska vlada kaj za rimsko mesto, naj se le-to izkôplje iz svojih dolgov. Težko, če še bode mogoče. — Kolera se v južnih delih Španije širi in so si vsled tega sosednje države že v strahu, da se huda morilka ne prikrade kje do njih. — Francoska vlada jemlje šolo za šola iz rok katol. učiteljev in učiteljic ter riva va-nje svoje ljudi, to pa na velike stroške občin. Lahko se zna, da se te branijo novih učiteljev, toda vlada se sklicuje na postavo. Se ve, da so le-to navlašče skovali iz namena, da se vzame kat. cerkvi, čem največ mogoče, moči do šole. Tudi drugje so tako nastale enake postave. — Angleška vlada je odstopila Nemcem otok Helgoland, ki leži v „severnem morji.“ Prebivalcem pa to ni kaj po volji, da-si so nemškega pokolenja. — Knez Bismarck težko „počiva“, najrabi bi kar iz nova prijel za krmilo nemške vlade, toda cesar Viljem ne mara za „jeroba.“ V Berlinu so si izvolili pl. Forkenbeka, ki je po veri katolik, za župana, toda večina prebivalcev je lutrovska in zato jim katolišk župan ni po volji. — Judov ne marajo v ruski armadi, najmanj pa pri uradih, kajti v njih judje skrbé za svoje ljudi ter jih radi izpuščajo iz listin, da jim ni treba „služiti carja.“ — Obsodbo majorja Panica na smrt je potrdila drž. sodnija v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije, in pravi se, da bodo majorja vstrelili. Doslej se je menilo, da ga bodo pomilostili, ker mož prav ni veliko nevaren. — V Srbiji so hudi na naše cesarstvo in trgovci bojda ne marajo več ničesar kupovati iz Avstrije. To pač ne bode dobro. — Da Turek ne plačuje rad dolgov, to je že stara resnica in to čuti sedaj ruski car, ki že dolgo čaka na izplačanje, pa še bode menda čakal dalje, kakor do jeseni. Do tega časa je obljubil sultan spraviti toliko denarja v kupe, da se Rusom izplača zaostali dolg. — Sliši se, da hoče italijanski kralj Umberto navzeti si ime „eritrijskega cesarja“, to pa za tega voljo,

ker ima sedaj Italija dežele, ki leže ob „rdečem morji“ v Afriki nekako v lasti. Naj mu tekne! —

Za poduk in kratek čas.

Vsevedoči zdravnik.

Prvi prizor.

(Zdravnikova gospa sedi v kuhinji.)

Županova dekla (prihiti in vsa vspehana prosi:): „Gospod zdravnik naj hitro pridejo h gospodu županu“.

Gospa (sočutno): „Ali milostljivo gospo spet krč trga?“

Dekla: „Ah ne, gospod so bolni, strašno jih v želodecu tišči.“

Gospa: „So si pač s kakšno jedjo želodec pokvarili?“

Dekla: „Se ve, da; pa tudi glava jih boli in po nogah jih spreletava kurja polt“.

Gospa: „Kaj pa ste opoldne obedovali?“

Dekla: „Mastno svinjetino in gospod so dosti salate zraven sneli“.

Gospa: Salata pač ni za slab želodec, in špehova celo ne“.

Dekla: „Gospod so jeli salato s tikvinim oljem zabeljeno“.

Gospa: „Povej, da bo moj mož kmalu prišel k vam; gospej županovi pa se lepo priporočujem.“

Drugi prizor.

(V zdravnikovi sobi g. zdravnik pri mizi sedi.)

Gospa (pride v sobo in pravi): Županova dekla je bila tukaj, da bi takoj k županovim šel; gospod župan si je želodec pokvaril, ker je danes preveč svinjske pečenke in salate s tikvinim oljem zabeljene jel. Tudi glava ga boli in po nogah ga kurja polt spreletava.

Zdravnik: Že prav; županu naj pravi človek, kar hoče, vse je zastonj, ker noče ubogati.

Tretji prizor.

(V županovi sobi. Gospod župan sedi na velikem naslanjaču in zdravnik mu žilo tiplje.)

Zdravnik: „Gospod župan, jaz Vam povem, če ne bote ubogali, Vam ne morem pomagati“.

Župan: Prosim Vas, g. zdravnik, saj nisem nič... .

Zdravnik (naglo in glasno): Želodec ste si spet pokvarili, saj to na žili čutim. Kaj pa ste danes jeli?

Župan: „Malo neke pečenke“.

Zdravnik (tipajoč ga po trebuhu): „Kaj bi malo; vi ste dosti jeli, in neko mastno pečenko ste jeli; gotovo ste mastno svinjsko pečenko jeli.“

Pokažite jezik in recite: a— !“

Župan (pokaže jezik in kliče): Aaaa.

Zdravnik: No, zdaj pa vidim, da ste tudi nekaj kislega jeli; salato ste jeli in še s tikvinim oljem zabeljeno, kako bi tedaj mogli imeti zdrav želodec! Ali Vas ne boli tudi glava? (Župan prikimava). In po nogah vas spreletava kurji polt? (Župan prikimava.) Vidite, to vse pride od tod, ker ne ubogate!

(Zdravnik se vsede in piše recept.)

Župan: „Gospod zdravnik, vi pa vendar-le vse veste!“ J. S—a.

Smešnica 26. Bilo je po gostiji, pri mizi so bili tudi otroci. Mize so se šibile polne jedi. Vsi so storili pri mizi, kar se je dalo, najmanj se ve, da ne otroci. V tem se začne domači France cmižiti in briše si v eno mer mala usta z rokavom. „Kaj ti je, France, da se obrisuješ s tako silo?“ „Oj mati“, odvrne nadepolni sinek, „toliko še je jedi na mizi, toda žal, jaz sem sit, nič jih ne morem več povžiti.“

Razne stvari.

(Pozor slov. volilcem.) Nocoj ob osmih je shod volilnih mož iz okrajev, ki volijo jutri v Mariboru, v gostilni gospé Wiesthaler, „zur Stadt Wien“ v Tegethoffovih ulicah. V isti oštariji zberó se jutri ob 9. uri dopoldne gg. volilci ter se podajo od ondot na volišče.

(Hujskanje.) Od sovražne strani se hujska zoper volitev g. dr. Radaja ter se priporoča mesto njega dr. J. Schmiderer. To je prav neslana spletká nemškutarjev in mi pričakujemo, da jim noben slov. volilec ne sede na limanice. Žal nam dé, da se g. dr. Schmiderer ne sramuje vedno in vedno silite se Slovincem za poslanca, ko bi najraje vsacega Slovence snedel kar na žlici zelja!

(Volitev dež. poslancev) bode v volilnem okraji Mariborskem letos še sijajniša, kakor je bila pred šestimi leti. V Šentlenartskem in Slovenjebistriškem okraji so se volilci letos prav lepo držali, pa tudi v Mariborskem niso zaostali, posebno na zelenem Pohorji in deloma tudi na Dravskem polji.

(Iz sv. Vida pri Šmarji) piše se nam: Dne 23. t. m. ob treh popoldne je pri nas strašna nevihta nastala in je toča debela, kakor oreh, skozi pol ure šla in je vse pokončala. Ubogi kmetovalec nima sedaj ničesar.

(Bralnemu društvu) v Jarenini darovali so: Jančič Fr. 64 knjig. Zupanič Leopold 42 in Wenger Jožef 20; g. Neža Slatinšek, na Jareninskem dvoru, 5 gld. in Marija Šmirmaul 2 gld. Blagim dobrotnicam in dobrotnikom Bog plati stokrat!

(Odlikovanje.) Gosp. J. Kaas, ravnatelj na c. kr. učiteljišči v Mariboru, c. kr. šolski svetovalec stopi v pokoj in je ob enem dobil viteški križ Franc-Jozefovega reda.

(Učiteljstvo) Gosp. Fr. Kocbek je dobil mesto nadučitelja v Gornjem gradu in g. Miha Vreča mesto učitelja v Negovi.

(Nemškutarji.) Kakor se nam piše od Pesnice, je nekatere nemškutarje, volilne može, vendar-le sram postalo ter nočejo vleči več ploha za najhujšimi sovražniki slov. ljudstva in mislijo ostati doma, da jim ne bode treba dati glasú „hamer-ambosu“.

(Obsodba.) Franc Črešnjar, osebeničar v Tepini, je bil v noči 5. maja t. l. napadel J. Prosenjaka s sekiro, ter je dobil sedaj pri c. kr. okr. sodnji v Celji za to 5 let težke ječe.

(Železnica.) Delo pri novi železnici iz Radgone v Ljutomer gre precej hitro naprej in bode, če gre tako dalje, še do branja vsa gotova. Da bi le tudi branje bilo dobro!

(Nova pošta.) Dne 1. julija odpró novo c. kr. pošto v Framu in bode ona ob enem tudi nabiralnica c. kr. poštné hranilnice.

(Slov. petje.) Nadučitelj na Kogu, g. F. Rakuša, je spisal lično knjižico o „slov. petji v preteklih dobah“ ter je podal v njej res lepe drobtinice iz starodavne dobe slov. petja. Cena je knjižici 80 kr., lepo vezani z zlato obrezo 1 fl. 50 in 5 kr. za pošto.

(Toča.) V ponedeljek, dne 23. junija je bilo od 5½ popoldne po Mariboru in v bližnji okolici precej toče. Škode je na polji in vinogradih veliko, po mestu pa je tudi nekaj šip potrlo.

(Požar.) Pri sv. Martinu pod Vurberkom je v ponedeljek v hudi nevihti vdarila strela v hišo Fr. Rojka, tamošnjega kovača ter mu je ubila dekló in vžgala hišo.

(V Senečiču) pri Vel. nedelji je dne 18. junija nastal požar pri J. Moravci ter so še rešili z vso težavo otroka, ki je bil sam doma, vse drugo pa je zgorelo.

(Za dijaško kuhinjo) v Mariboru so darovali č. gg.: J. Bosina, dekan 20 fl., neimenovan 5 fl., posojilnica v Konjicah 20 fl., F. Murkovič 5 fl., konkurenti l. 1890: Ferd. Šostarič, J. Stanjko, Fr. Murkovič, D. Osenjak 20 fl., Fr. Ogrizek pri sv. Juriji ob juž. žel. 1 fl., 2 kupona fl. 4·20, bogoslovci v Mariboru fl. 6·40. Bog plati!

(Hranilno in posojilno društvo) v Ptuji imelo je meseca maja t. l. dohodkov fl. 49211·52, izdatkov pa fl. 44545·52 in gotovine dne 31. maja 1890 fl. 4666. Promet znaša tedaj v tem meseci fl. 98.423·04. Na posojila vrnilo se je fl. 12.088·50, nove vloge fl. 10.064·13, vplačani hr. deleži fl. 909. Novih posojil dalo se je fl. 23.070, vlagateljem pa izplačalo 6809 fl. 13 kr. Novih udov pristopilo je majnika 66.

(Obrtnija.) G. Edmund Planinšek, klepar na Ptuji, je dobil privilegij za vzboljšanje škropilnice zoper peronosporo.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Val. Selič, župnik v Breznu, je dobil župnijo v Kostivnici. Č. g. Ivan Bohanec, kaplan pri sv. Lenartu v slov. gor., pride za I. kaplana v Ljutomer, č. g. Ferd. Šostarič pa gre iz Ljutomera za kaplana k sv. Lenartu, č. g. Alojzij Vojsk, kaplan pri Veliki nedelji, gre k sv. Barbari v Haloze in od ondi č. g. Martin Kralj za kaplana k Veliki nedelji.

Loterijne številke:

Gradec 21. junija 1890:	56, 42, 70, 46, 72
Dunaj „ „	12, 19, 56, 50, 82

Vabilo

k občnemu zboru posojilnice v Šoštanji na ponedeljek, dne 30. junija t. l. ob 9. uri predpoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo o društvenem računu za upravno leto 1889, oziroma potrjenje tajistega.
2. Volitev ravnateljstva in nadzorništva.
3. Slučajnosti.

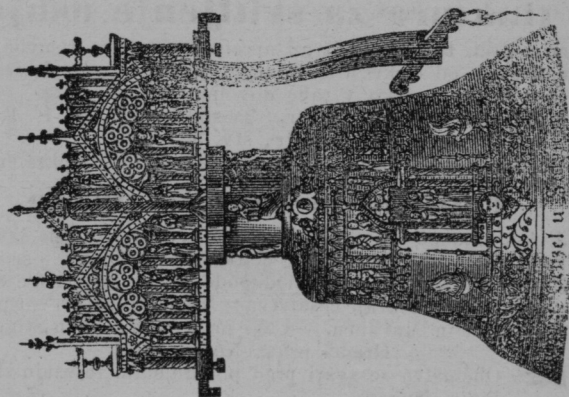
Ko bi pa k temu občnemu zboru ne prišlo dovoljno število udov, vrši se drugi občni zbor ravno tajisti dan ob 10. uri predpoldne.

Posojilnica v Šoštanji, dne 21. junija 1890.

Ravnateljstvo.

Priporočba.

Priporočamo se č. duhovščini, cerkvenim predstojništvom za napravo turnskih zvonov v vseh glasovih v velikosti ter prevzemanje poročstvo za natančno vbranje in skrbno delovanje. Imamo tudi cerkvene svečnike, ubrane oltarne in žagredne zvončke.

Nešteta priznanila gledé izdelanih zvonov leži pri nas na ogled.

Jan. Denzel-novi sini
v Mariboru na Dr.

Vabilo k občnemu zboru ormoške posojilnice,

3-3

registrovane zadruga z neomejeno zavezo, ki bode v nedeljo, dne 29. junija 1890 ob 3. uri popoldne v Čitalnici Ormoški.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnikovo, polaganje končnega računa in bilance za leto 1889.
2. Poročilo nadzorstva o računih in bilanci za leto 1889.
3. Predlog predstojništva in nadzorstva, naj se čisti dobiček izroči združnemu premoženju.
4. Dopolnilna volitev blagajnika, oziroma enega uda v predstojništvo in dveh udov v nadzornišstvo.
5. Mogoči predlogi.

Drugo vabilo.

Ako ob zgorej navedeni tretji uri ne bi bilo za sklepanje dosti navzočih udov, se koj s tem vabilom za ta slučaj nesklepčnosti prvega zborovanja odredi v smislu § 33 združnih pravil drugo zborovanje na isti den 29. junija t. l., pa ob pol peti uri popoldne na istem mestu in z istim dnevnim redom, kakor je spredaj za prvo zborovanje odločen.

Ormož, dne 3. junija 1890.

J. Vertnik,
knjigovodja.

Dr. J. Geršak,
predstojnik.

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.
ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvetljenje usnja patentovano

tinkturo za svitljenje usnja

ne tekoči, trenutni svit ali apretura za usnje, temveč oljnati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld. št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepušajočo c. kr. privil.

redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto s. ričeval potrjen. (Cena za celo škatljo 1 gld., pol škatlje 50 kr., četrt škatlje 25 kr., osminko škatlje 12½ kr. Prodajalci dobodo provizije. Zaloge so v vsacem večjem kraji cesarstva: V Mariboru pri gospodu Holasek-u in Martinu, v Celji pri g. Traun-u in Štiggerju, v Gradci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnju škodljivim blagom.

7-10

Učenec se sprejme v kovaški poduk pri Jožefu Prause, kovaču pri sv. Jurju v slov. gor. Fant mora biti pridnih starišev.

2-2

Dunajska zavarovalnica za življenje in dosmrtno dohodke na Dunaji.

Usojamo se našim p. n. z deležem dobička zavarovanim vdeležencem naznanjati, da znaša letošnja dividenda

49 % letne premije,

katera se izplača od 15. julija t. l. onim, ki imajo pravico do nje, katerim se bo to tudi pismeno naznanje dalo.

Onim p. n. vdeležencem, kateri so zavarovani z nabiranjem dobička, se enaka dividenda 49 % dobro piše in na obresti vloži, tako, da na taki način zavarovani, ako zavarovanje doteče, zelo pomnoženo glavnico dobijo.

V Gradci, meseca junija 1890.

Glavno zastopništvo
za Štajarsko, Koroško in Kranjsko
Dunajske zavarovalnice
za življenje in dosmrtno deleže
v Gradci, Jacominiplatz 11.

Robert Joherl,

zaloga špecerijskega blaga,
semen, deželskih pridelkov,
za šolo in pisarno potrebnih reči
v Ptuj

v predmestji Kaniži 35,
nasproti c. kr. okr. glavarstvu.

Podpisani usojam se p. n. občinstvu naznaniti, da svoje blago cenó prodajam in da sem špecijalist v vseh teh rečeh; imam tudi vsevrstne slatine, bakreni vitrijol, 100 kilo 35 gld.

Ob enem opomnim, da kupujem jajca, sirovo maslo, maslo in mravljlina jajca.

S spoštovanjem

Robert Joherl
v Ptuj.

2-3